

En aften i december flettes blik og begær sammen

Den franske forfatter Delphine de Vigans roman "En aften i december" udkom oprindeligt for næsten 20 år siden, men foreligger først nu oversat til dansk. Foto: Delphine Jouandeau.

Inger Tejlgaard Olesen Ravn
29.09.2024

BØGER // ANMELDELSE – Delphine de Vigans roman *En aften i december* foreligger nu endelig på dansk. Det er en roman om spejlbilledet som fødselskanal for narcissistens skrøbelige jeg, der kun synes at eksistere i den andens beundrende blik.

En aften i december

Forfatter: Delphine de Vigan

Forlag: People's

Oversat af: Victoria Westzynthius

Udkom d. 20. september 2024.

Den franske forfatter **Delphine de Vigan** blev i 2011 meget omtalt for sin prisbelønnede brutale (autofiktive) bog *Alt må vige for natten*. Forfatterens roman *En aften i december* udkom oprindeligt for næsten 20 år siden, men foreligger først nu oversat til dansk.

Under læsningen af den nyoversatte roman bliver man bevidst om den tid, der er gået: Det blik, hvormed vi omfatter vores omverden, har allerede ændret sig, der er sket et skift.

I starten af nullerne var verden besat af dansen om guldkalven, vi så, vi attråede og vi tilegnede os, hvorefter vi skødesløst smed væk. Vi købte nyistandsatte ejendomme og skiftede det skinnende ubrugte køkken ud med et andet, vi valgte og valgte om, vi vragede og valgte igen. Også vores partnere, vores relationer, var etiketter på kasser med ejendele.

“I Delphine de Vigans roman undersøges forholdet mellem nærhed og afstand, hvor netop *afstanden* er en forudsætning for begæret

Hovedpersonen, Matthieu Brinn, er en feteret 45-årig tekstforfatter, der få år før fortællingens begyndelse har fået sit store litterære gennembrud med sin debutroman, og det er i efterdønningerne af den mediemæssige bevågenhed, vi første gang møder ham. Han sidder og bliver interviewet af en smuk kvindelig journalist, og mens han undlader at engagere sig i hendes spørgsmål, nærstuderer han hendes hænder, de lakerede negle og bemærker hendes parfume.

Det er et omhyggeligt beskrevet optrin, der nok kan fremkalde kvalme hos en feminist:

”Han kunne fortælle hende, at han elsker den skjortebluse, hun har på, fregnerne på hendes hud, dér hvor den er knappet op, og den ambraduft, der minder ham om noget.”

Med sine sanser besidder han kvinden, som en haj prøvesmager sit bytte, inden den spytter ud. Ambraduft, som han hænger sig ved, møder vi snart igen i fortællingen: Skæbnen vil, at mindet om kvinden vækkes til live, da hun få sider senere begynder at sende ham breve.

En historie om øjet

En aften i december er en historie om spejlbilledet som “fødselskanal” for narcissistens skrøbelige jeg, der netop kun synes at eksistere i den andens beundrende blik. Delphine de Vigan viser os, hvordan begæret opstår, når blikket møder et objekt *uden for rækkevidde*. Og oveni viser hun os, at begæret forudsætter

en objektivisering af omgivelserne. Som Hannibal Lecter i *Ondskabens øjne* forklarer Clarice: “We begin by coveting what we see every day”.

Matthieu har fundet en løsning. Han har vænnet sig til at gå uden de briller, hans nærsynethed ellers fordrer. Han genkender hverken mennesker eller genstande på afstand som objekter. Kun det, der er inden for hans øvrige sansers rækkevidde, genkender han, og det lukkes ind i hans bevidsthed.

Brillerne lagde Matthieu fra sig samtidigt med at han blev gift med den smukke Élise, og det virker som en ubevidst beslutning om at forhindre sine ”roving eyes”, hans vandrende øjne, der tidligere har søgt og afsøgt enhver arena for bytte i form af nedlagte kvindebekendtskaber.

Delphine de Vigan

En aften
i december

“*En aften i december* handler om at verden forandres, at tiden går, at alt skal vi miste. At man kun kan vælge, hvad man fokuserer på, ikke hvad man ser. At fravælge det skarpe rene blik er at lade verden stå i en kameralinse af lykke, der ikke findes,” skriver Inger Tejlgaard Olesen Ravn.

På den vis er han og hustruen Élise nået 10 år ind i et lykkeligt ægteskab, indtil han pludselig møder berømmelsen som forfatter. Den megen omtale afføder en stadig strøm af fanbreve til at fodre det narcissistiske monster i ham – hans opvækst, som forkastet barn af en horende mor – har skabt:

”Han læser dem alle med samme iver, samme nysgerrighed – bevidst om, at han ufrivilligt lyder den bydende narcissisme, der altid har drevet ham til at søge sit eget spejlbillede i andres øjne.” I denne korte indledningsvise karakteristik af hans psykologiske brist, finder vi nøglen til en forståelse af bogens begivenheder.

Da hans berømmelse kaster et brev af sig fra en tidligere elskerinde, Sara, kan han ikke længere holde følelserne og begæret udenfor det nærsynede perspektiv. Da brevene fortsætter med at komme, finder han brillerne frem og verden og al dens væsen, særligt hustruen, melder sig pludselig med insisterende støj og nærvær. Nærværet viser sig ødelæggende for hans relationer, først og fremmest til hans kone.

En aften i decembers forhold mellem nærhed og afstand

I Delphine de Vigans roman undersøges forholdet mellem nærhed og afstand, hvor netop *afstanden* er en forudsætning for begæret:

”Når man lever ved siden af hinanden, vokser forholdet i viden og dybde, men magien forsvinder. Alt er blevet givet, alt er blevet blotlagt. Intet kan holdes skjult længere.” Da Matthieu ser verden skarpt og klart igen, mister hans nærmeste omverden sin fortryllelse – som om nærheden, skarpheden, visheden og sandheden gør begæret umuligt.

”Elise har ikke længere en krop. Eller rettere sagt: Elise har en krop, han ikke længere begærer.”

Hvis han ikke bliver set og bemærket, så findes han ikke

Forfatteren Delphine de Vigans tese synes at være, at vi kun eftertragter det, vi ikke kan nå – det, der ikke er inden for vores rækkevidde. Efterhånden som vi parallelt med at ægteskabet opløses, får optrevlet fortællingen om Matthieu og Saras affære, ser vi deres fortabelse i den usynlige vinkel hos den anden.

Det sted, hvor modparten ikke er, fylder de hver især med deres egen ønsketænkning, hvorved den anden bliver lige så uimodståelig, som han/hun er uopnåelig.

Det er der, hvor begæret er stærkest. Det er et begær, som de hver især selv har fyldt ud med sig selv og deres egen fantasi, som de er besatte af. De mødes aldrig igen, personligt, men nu bliver det Matthieus møde med sig selv i Saras skrift, der vækker hans begær.

En tredje tematisk tråd i fortællingens fint vævede tæppe skal nævnes. Det drejer sig om tidens tand, den forfængelige hovedpersons konfrontation med at han ældes, og at han går det kropslige forfald i møde:

”Der er en sætning, *rynkerne klæder dig*, som han bliver ved med at dvæle ved – en sætning der får ham til at tænke, at denne kvinde kender ham, eller rettere, at hun har kendt ham *før*, men før hvad? Er han i stand til at datere, hvornår rynkerne om øjnene dukkede op?”

At se og blive set på den mest flatterende vis fra den rette vinkel er kilde til hele Matthieus eksistens. Hvis han ikke bliver set og bemærket, så findes han ikke. Men det at blive set i virkelighedens uflatterende skarpe skær er tabet af eksistens.

Han kan endnu mindre udholde at blive set, som han er, end han bryder sig om at se verden, som den er. Idet Sara nævner hans rynker, om end som en kompliment, gøres han opmærksom på sin dødelighed.

Også dette er afgørende i hans beslutning om at finde brillerne frem og se virkeligheden i øjnene, observationen af rynkerne er en pegen på hans nøgenhed, hans hjælpeløshed og afmægtighed overfor tiden, der blottes.

Og måske er det i virkeligheden det, romanen *En aften i december* handler om: At verden forandres, at tiden går, at alt skal vi miste. At man kun kan vælge, hvad man fokuserer på, ikke hvad man ser. At fravælge det skarpe rene blik er at lade verden stå i en kameralinse af lykke, der ikke findes.

Klik dig videre til mange flere boganmeldelser [lige her](#).

Delphine de Vigan

Inger Tejlgaard Olesen Ravn

Inger Tejlgaard Olesen Ravn er cand.mag. i litteraturvidenskab og engelsk, lektor ved Campus Vejle, forfatter til artikler til Dansknoter, fagblad for gymnasieansatte dansklærere. Er jyd, bijobber som Shetlandspony og skriver dårlige digte på...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

PODCAST

SPONSOREREDE ARTIKLER

ARRANGEMENTER

POV STUDY

Chefredaktion

POV International

HVAD ER POV?

REDAKTION

SKRIBENTERNE

GÆSTESKRIBENTER

SAMARBEJDSPARTNERE

DEBATREGLER

BLIV MEDLEM

COOKIES & PRIVATLIV

Fagredaktion